

บทที่ 3

ภาวะทางการค้าระหว่างไทยกับสหพันธรัฐรัสเซีย

ภาพรวมการค้าระหว่างไทยกับรัสเซียในปัจจุบัน

ไทยมีความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจการค้ากับรัสเซียอย่างต่อเนื่อง (ภาคผนวก ข) และมีมูลค่าการค้าระหว่างกันสูงขึ้นเรื่อยๆ แต่ถ้าหากเปรียบเทียบกับมูลค่าการค้าทั้งหมดระหว่างสองประเทศ จะเห็นได้ว่าการค้าระหว่างกันนั้นยังมีสัดส่วนเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ไม่มีความสำคัญมากนัก ไม่ถึงร้อยละ 1 ของมูลค่าการค้าทั้งหมดระหว่างทั้งสองประเทศ

นับตั้งแต่สหภาพโซเวียตล่มสลายในปี พ.ศ. 2535 ไทยได้เริ่มมีการค้ากับรัสเซียมากขึ้นตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2536 เป็นต้นมา (ดูตาราง 2) แต่ภาวะการค้าของไทยยังคงขาดดุลรัสเซียเรื่อยมา จนกระทั่งปี พ.ศ. 2548 ไทยขาดดุลรัสเซียถึง 1,282.10 ล้านดอลลาร์ฯ และเพิ่มเป็น 1,903.30 และ 1,286.28 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี พ.ศ. 2551 และ 2552 โดยรัสเซียเป็นคู่ค้าอันดับแรกของไทยในกลุ่มประเทศเครือจักรภพรัฐเอกราช (Commonwealth of the Independent States--CIS) หรือกลุ่มประเทศอดีตสหภาพโซเวียต

ตาราง 2

มูลค่าการส่งออก การนำเข้า และดุลการค้าระหว่างไทยกับรัสเซีย พ.ศ. 2536-2552

มูลค่า : ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ; สัดส่วน : ร้อยละ

ปี พ.ศ.	มูลค่าการส่งออก	สัดส่วน	มูลค่าการนำเข้า	สัดส่วน	ดุลการค้า
2536	252.45	--	619.39	--	-366.94
2540	121.22	0.21	598.62	0.95	-477.41
2543	78.97	0.35	377.53	0.11	-298.56

ตาราง 2 (ต่อ)

มูลค่า : ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ; สัดส่วน : ร้อยละ

ปี พ.ศ.	มูลค่าการส่งออก	สัดส่วน	มูลค่าการนำเข้า	สัดส่วน	ดุลการค้า
2544	81.06	0.12	314.10	0.51	-233.05
2545	150.53	0.22	499.50	0.78	-348.97
2546	272.92	0.34	577.52	0.77	-304.61
2547	300.89	0.31	1,015.16	1.08	-714.27
2548	324.82	0.29	1,606.93	1.36	-1,282.10
2549	385.12	0.30	1,272.50	0.99	-887.37
2550	616.23	0.40	1,537.84	1.10	-921.64
2551	959.11	0.54	2,862.41	1.60	-1,903.30
2552	405.69	0.27	1,691.96	1.27	-1,286.28

ที่มา. จาก ข้อมูลสรุปการค้าระหว่างประเทศของไทย, โดย ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร, 2553, ค้นเมื่อ 12 ธันวาคม 2553, จาก <http://www2.ops3.moc.go.th/menucomth/>

การส่งออกจากไทยไปรัสเซีย

จากตาราง 2 การส่งออกจากไทยไปรัสเซียในช่วงปี พ.ศ. 2550 จนถึง พ.ศ. 2552 มีมูลค่าเฉลี่ยประมาณปีละ 600 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ โดยในปี พ.ศ. 2552 การส่งออกมีมูลค่า 405.7 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ลดลงจากปี พ.ศ. 2551 ซึ่งในปี พ.ศ. 2551 เป็นปีที่มีการส่งออกมากที่สุดเป็นประวัติการณ์ สินค้าส่งออกสำคัญ 5 อันดับแรก ประกอบด้วย ข้าว รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ เครื่องรับวิทยุโทรทัศน์และส่วนประกอบ ผลไม้กระป๋องและแปรรูป และเสื้อผ้าสำเร็จรูป โดยในตาราง 3 ได้แสดงข้อมูลมูลค่าการส่งออกสินค้าไทยไปยังรัสเซียตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 จนถึง พ.ศ. 2552 สูงสุด 20 อันดับแรก ดังต่อไปนี้

ตาราง 3

มูลค่าการส่งออกสินค้าไทยไปยังรัสเซียตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549-2552

หน่วย : ล้านดอลลาร์สหรัฐ : ร้อยละ

ลำดับ	รายละเอียดสินค้า	มูลค่า					สัดส่วน
		2549	2550	2551	2552	2552	
							(ต่อกร
							ส่งออกรวม)
							(ม.ค.-ธ.ค.)
							(ม.ค.-ธ.ค.)
1	ข้าว	13.9	34.7	78.1	38.3	9.45	
2	รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ	43.82	157.35	308.76	36.23	8.93	
3	เครื่องรับวิทยุโทรทัศน์และ ส่วนประกอบ	18.72	25.90	105.94	25.52	6.29	
4	ผลไม้กระป๋องและแปรรูป	39.17	45.20	42.55	22.88	5.64	
5	เสื้อผ้าสำเร็จรูป	9.43	13.89	22.03	21.23	5.23	
6	อัญมณีและเครื่องประดับ	16.25	22.06	41.72	18.39	4.53	
7	เตาอบไมโครเวฟและ เครื่องใช้ไฟฟ้า	28.96	35.11	43.70	17.23	4.25	
8	อาหารทะเลกระป๋องและแปรรูป	18.62	30.87	29.30	16.62	4.10	
9	เม็ดพลาสติก	30.06	35.31	31.25	16.28	4.01	
10	เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ ของเครื่องจักรกล	1.36	4.22	4.74	16.27	4.01	
11	ผักกระป๋องและแปรรูป	23.3	17.0	18.4	13.5	3.33	
12	เครื่องปรับอากาศและ ส่วนประกอบ	0.6	2.3	1.2	13.1	3.22	
13	ผลิตภัณฑ์ยาง	10.3	10.9	13.0	12.1	2.98	
14	อาหารสัตว์เลี้ยง	1.3	9.0	5.3	11.6	2.86	
15	น้ำตาลทราย	13.0	12.0	36.0	10.6	2.62	
17	ผลิตภัณฑ์พลาสติก	11.8	14.6	14.4	9.6	2.37	
18	กุ้งสดแช่เย็น แช่แข็ง	7.5	13.3	12.6	9.0	2.21	

ตาราง 3 (ต่อ)

หน่วย : ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ : ร้อยละ

ลำดับ	รายละเอียดสินค้า	มูลค่า					สัดส่วน
							(ต่อการ
		2549	2550	2551	2552	2552	ส่งออกรวม)
				(ม.ค.-ธ.ค.)	(ม.ค.-ธ.ค.)		
18	กึ่งสดแช่เย็น แช่แข็ง	7.5	13.3	12.6	9.0	2.21	
19	เครื่องใช้ไฟฟ้าและส่วนประกอบ อื่นๆ	0.1	0.4	1.4	8.8	2.17	
20	ยางพารา	8.5	10.7	10.7	5.4	1.34	
รวม 10 รายการแรก		305.8	505.2	838.1	332.8	82.04	
อื่นๆ		79.3	111.0	121.0	72.9	17.96	
รวมทั้งสิ้น		385.1	616.2	959.1	405.7	100.0	

ที่มา. จาก ข้อมูลสรุปการค้าระหว่างประเทศของไทย, โดย ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร, 2553, ค้นเมื่อ 12 ธันวาคม 2553, จาก <http://www2.ops3.moc.go.th/menucomth/>

การนำเข้าจากรัสเซียมาไทย

จากตาราง 2 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 จนถึง พ.ศ. 2552 การนำเข้าของไทยจากรัสเซีย มีมูลค่าเฉลี่ยประมาณปีละ 2,030 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ โดยในปี พ.ศ. 2552 การนำเข้า มีมูลค่า 1,691 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งลดลงจากปี พ.ศ. 2551 กว่าร้อยละ 40 สินค้านำเข้า สำคัญ 5 อันดับแรก ประกอบด้วย เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์ น้ำมันดิบ เชื้อเพลิง- อื่น ๆ ปุ๋ยและยากำจัดศัตรูพืชและสัตว์ และแร่โลหะอื่น ๆ เศษโลหะและผลิตภัณฑ์ โดยในตาราง 4 ได้แสดงข้อมูลมูลค่าการนำเข้าสินค้าของไทยจากรัสเซียตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 จนถึง พ.ศ. 2552 สูงสุด 20 อันดับแรก ดังต่อไปนี้

ตาราง 4

มูลค่าการนำเข้าสินค้าของไทยจากรัสเซียตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549-2552

หน่วย : ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ : ร้อยละ

ลำดับ	รายละเอียดสินค้า	มูลค่า				สัดส่วน
		2549	2550	2551	2552	(ต่อการนำเข้ารวม)
					(ม.ก.-ร.ก.)	(ม.ก.-ร.ก.)
1	เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์	655.0	499.2	1,040.7	793.5	46.90
2	น้ำมันดิบ	203.8	625.6	852.0	389.9	23.04
3	เชื้อเพลิงอื่นๆ	-	24.9	311.9	245.3	14.50
4	ปุย และซากกำจัดศัตรูพืชและสัตว์	59.9	94.3	225.0	95.5	5.64
5	สินแร่โลหะอื่นๆ เศษโลหะและผลิตภัณฑ์	207.3	183.1	220.6	55.1	3.26
6	แร่และผลิตภัณฑ์จากแร่	28.3	15.7	23.9	31.6	1.87
7	สัตว์น้ำสด แช่เย็น แช่แข็ง แปรรูปและกึ่ง	24.1	16.3	17.8	28.4	1.68
8	พืชและผลิตภัณฑ์จากพืช	18.1	15.0	23.5	17.1	1.01
9	สัตว์และผลิตภัณฑ์จากสัตว์	8.1	10.3	10.2	7.8	0.46
10	กระดาษ และผลิตภัณฑ์กระดาษ	4.5	2.6	5.5	7.4	0.44
11	เคมีภัณฑ์	9.5	15.4	35.2	6.1	0.36
12	เยื่อกระดาษและเศษกระดาษ	12.5	16.5	6.4	5.3	0.31
13	เนื้อสัตว์สำหรับการบริโภค	4.2	2.0	4.7	3.2	0.19
14	เครื่องจักรและส่วนประกอบ	1.4	0.4	0.1	1.9	0.11
15	เครื่องเพชรพลอย อัญมณี เงินแท่งและทองคำ	12.4	13.5	63.0	0.9	0.06
16	กระดาษ แก้ว และผลิตภัณฑ์	0.4	0.2	0.6	0.4	0.03
17	ผลิตภัณฑ์ทำจากพลาสติก	0.2	0.1	0.1	0.4	0.03
18	เครื่องใช้เบ็ดเตล็ด	0.1	0.1	0.4	0.4	0.02

ตาราง 4 (ต่อ)

หน่วย : ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ : ร้อยละ

ลำดับ	รายละเอียดสินค้า	มูลค่า				สัดส่วน
		2549	2550	2551	2552	(ต่อการ นำเข้ารวม)
						(ม.ก.-ช.ค.)
						(ม.ก.-ช.ค.)
19	ผลิตภัณฑ์โลหะ	2.4	0.1	1.1	0.3	0.02
20	ยุทธปัจจัย	0.1	0.4	0.6	0.3	0.02
รวม 10 รายการ		1,252.3	1,535.6	2,843.2	1,691.0	99.94
อื่นๆ		20.2	2.2	19.2	0.9	0.06
รวมทั้งสิ้น		1,272.5	1,537.9	2,862.4	1,692.0	100.0

ที่มา. จาก ข้อมูลสรุปการค้าระหว่างประเทศของไทย, โดย ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร, 2553, ค้นเมื่อ 12 ธันวาคม 2553, จาก <http://www2.ops3.moc.go.th/menucomth/>

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับมาตรการทางการค้าของรัสเซียที่มีต่อไทย

มาตรการกีดกันทางการค้าของรัสเซีย

มาตรการกีดกันทางการค้าที่รัสเซียใช้ มีทั้งมาตรการทางภาษี และมาตรการที่ไม่ใช่ภาษี โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (สถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง, 2551, หน้า 31)

มาตรการทางภาษีศุลกากรของรัสเซีย

ในภาพรวมถ้าเปรียบเทียบกับไทยแล้ว รัสเซียมีมาตรการทางภาษีที่ใกล้เคียงกัน คือ ไทย มีอัตราภาษีที่ระดับร้อยละ 10 และรัสเซียที่ระดับร้อยละ 11.4 และอัตราภาษีระหว่างสินค้าภาคเกษตรและนอกภาคเกษตรก็มีความใกล้เคียงเช่นกัน

ตาราง 5

อัตราภาษีปกติเฉลี่ยที่ใช้จริงระหว่างไทยกับรัสเซีย

หน่วย : ร้อยละ

ไทย			รัสเซีย		
อัตราเฉลี่ยพิกัดภาษีปกติ MFN ที่ใช้จริง			อัตราเฉลี่ยพิกัดภาษีปกติ MFN ที่ใช้จริง		
รวม	สินค้าเกษตร	สินค้านอกเกษตร	รวม	สินค้าเกษตร	สินค้านอกเกษตร
10.0	22.1	8.2	11.4	13.5	11.1

ที่มา. จาก รายงานการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดทำเขตการค้าเสรี (FTA) ระหว่างไทยกับรัสเซีย (หน้า 32), โดย สถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง, 2551, ค้นเมื่อ 11 ตุลาคม 2553, จาก http://www.dtn.go.th/vtl_upload_file//1229587314375/Thai-Russia51.pdf

เมื่อพิจารณาในรายละเอียดกลุ่มสินค้า ในส่วนของรัสเซียเองมีการกำหนดอัตราภาษีเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักนำเข้ามากกว่าร้อยละ 25 เพียงแค่ 4 กลุ่มสินค้า ในขณะที่ไทยมีกลุ่มสินค้าที่มีอัตราภาษีเฉลี่ยในระดับเดียวกันจำนวน 11 กลุ่มสินค้า ซึ่งส่วนใหญ่เป็นสินค้าในกลุ่มภาคการเกษตร

ตาราง 6

อัตราภาษีเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของไทยและรัสเซีย ปี พ.ศ. 2550

หน่วย : ร้อยละ

กลุ่มสินค้า	อัตราภาษีฝ่ายไทย	อัตราภาษีฝ่ายรัสเซีย
ผัก ผลไม้ และเมล็ดถั่ว	54.6*	6.4
เมล็ดพันธุ์สำหรับผลิตน้ำมันพืช	26.1*	2.1*
ซูการ์บีทหรืออ้อยสด	39.9*	3.8
พืชอื่นๆ	25.7*	3.8
น้ำมันดิบ	40.0*	11.3*
ผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์	34.2*	14.8*
ผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์อื่น ๆ	30.6*	25.2*
น้ำตาล	28.1*	88.1

ตาราง 6 (ต่อ)

กลุ่มสินค้า	หน่วย : ร้อยละ	
	อัตรากำไรฝ่ายไทย	อัตรากำไรฝ่ายรัสเซีย
เครื่องคั้ม (แอลกอฮอล์) และยาสูบ	81.4	106.5
เครื่องแต่งกาย	55.9	20.2
อุปกรณ์การขนส่งอื่นๆ	31.7	12.4
ผลิตภัณฑ์ไม้ (เนื้ออ่อน)	11.7	28.5

ที่มา. จาก รายงานการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดทำเขตการค้าเสรี (FTA) ระหว่าง ไทยกับรัสเซีย (หน้า 32), โดย สถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง, 2551, ค้นเมื่อ 11 ตุลาคม 2553, จาก http://www.dtn.go.th/vtl_upload_file//1229587314375/Thai-Russia51.pdf

* ใช้อัตรากำไรเฉลี่ยธรรมดา แทนอัตรากำไรเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักเนื่องจากไม่มีการซื้อขาย สินค้าดังกล่าวระหว่างทั้งสองประเทศ

มาตรการที่ไม่ใช่ภาษีที่มีความโดดเด่นของรัสเซีย

มาตรการที่ไม่ใช่ภาษีของรัสเซีย ประกอบไปด้วย (สำนักมาตรการทางการค้า กรมการค้าต่างประเทศ อ้างถึงใน สถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง, 2551, หน้า 36)

1. มาตรการด้านสุขอนามัย (Sanitary and Phytosanitary Standards--SPS)

มาตรการนี้ครอบคลุมกลุ่มสินค้าจำพวกอาหาร เช่น สินค้าจากภาคเกษตร ประกอบด้วย ข้าว สินค้าประมง เช่น ปลามีชีวิต ปลาสด ปลาแช่เย็น ปลาแช่แข็ง และ ผลิตภัณฑ์จากทะเล เช่น กุ้งแช่แข็ง ปลาหมึกกระป๋อง ผลิตภัณฑ์จากซูริมิ และ ผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำแห้ง และสินค้าอุตสาหกรรมเกษตร ประกอบด้วย ผลิตภัณฑ์อาหาร ผลไม้กระป๋องและแปรรูป

2. มาตรการอุปสรรคทางเทคนิคต่อการค้า (Technical Measures)

มาตรการนี้มีผลต่อสินค้าเกษตร โดยเฉพาะข้าว ที่จะถูกกำหนดโดยด่านนำเข้า ให้เข้าได้เพียงสามด่านเท่านั้น รวมถึงผลิตภัณฑ์ยาที่ต้องผ่านการได้ใบรับรองมาตรฐาน

สินค้าตามที่ทางการรัสเซียกำหนด ซึ่งหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบด้านการรับรองมาตรฐานมาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของทางการรัสเซีย

3. มาตรการนำเข้า (Import License)

มาตรการนี้มีผลต่อสินค้าอุตสาหกรรม เช่น โลหะผสมหรืออัลลอย พรม โทรทัศน์สี เอทิลแอลกอฮอล์ วัตถุระเบิด ผลิตภัณฑ์ยา อุปกรณ์ด้านการทหาร เครื่องแปลสัญญาณ (ciphering equipment) โลหะมีค่า วัสดุและขยะกัมมันตรังสี อุปกรณ์ป้องกันตนเอง หิน ยาสูบ สารมีพิษ สารเสพติด เหล้า และวอดก้า เป็นต้น

การขนส่งสินค้าทางเรือจากไทยไปยังรัสเซีย

วิธีที่เป็นนิยมในการขนส่งสินค้าจากไทยไปยังรัสเซีย คือ การขนส่งสินค้าทางเรือ เพราะว่ามีราคาถูกกว่าการขนส่งทางอากาศและสามารถขนส่งได้มาก การขนส่งทางเรือสามารถทำได้ 2 ทาง คือ ทางตะวันตกและตะวันออก โดยทางตะวันออกที่ขนส่งไปยังท่าเรือเมืองวลาดิวอสตอค เป็นทางที่ใกล้ที่สุด แต่ถึงอย่างไรก็ตามที่สินค้าจะเดินทางไปถึงมอสโคว์และเซนต์ปีเตอร์สเบิร์กซึ่งเป็นตลาดหลักใช้เวลากว่า 21 วัน โดยเส้นทางที่นิยมส่งสินค้าไป คือ ทางตะวันตกไปยังเมืองเซนต์ปีเตอร์เบิร์กโดยตรง

ตาราง 7

ทางเลือกในการขนส่งสินค้าทางเรือไปยังรัสเซีย

ท่าเรือ	ระยะทางจากไทย	หน่วย : ไมล์ : วัน
		ระยะเวลาถึงท่าเรือ
ท่าเรือเมืองบันดาร์ อับบาส, อิหร่าน (Bandar Abbas, Iran) (ตะวันตก)	4,200	9
ท่าเรือเมือง โอเดสซา, ยูเครน (Bandar Abbas, Iran) (ตะวันตก)	7,000	14
ท่าเรือในยุโรปเหนือ (Northern Europe) (ตะวันตก)	9,500	19

ตาราง 7 (ต่อ)

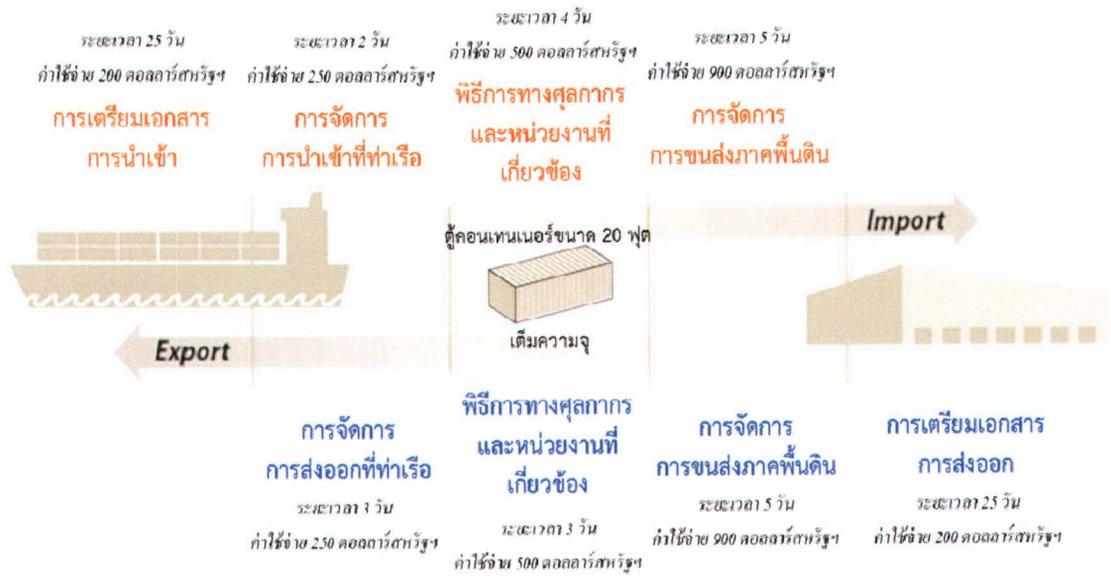
ท่าเรือ	ระยะทางจากไทย	หน่วย : ไมล์ : วัน
		ระยะเวลาถึงท่าเรือ
ท่าเรือเมืองเซนต์ปีเตอส์เบิร์ก, รัสเซีย (Saint Petersburg, Russia) (ตะวันตก)	10,300	21
ท่าเรือเมืองวลาดิวอสตอค, รัสเซีย (Vladivostok, Russia) (ตะวันออก)	3,900	8

ที่มา. จาก รายงานการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดทำเขตการค้าเสรี (FTA) ระหว่าง
ไทยกับรัสเซีย (หน้า 49), โดย สถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง, 2551, ค้นเมื่อ
11 ตุลาคม 2553, จาก http://www.dtn.go.th/vtl_upload_file//1229587314375/Thai-Russia51.pdf

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการนำเข้าและส่งออกของรัสเซีย

The World Bank and the International Finance Corporation (2011) ได้ทำการประเมินกิจกรรมการค้าข้ามพรมแดน (trading across borders) โดยรัสเซียถูกจัดอยู่ในลำดับที่ 162 ซึ่งเป็นการพิจารณาการส่งออกและการนำเข้าทางเรือ การจัดลำดับนี้อยู่บนพื้นฐานทั้งหมด 3 ประการ คือ (1) จำนวนเอกสารที่ใช้ในการส่งออกและนำเข้า (2) ระยะเวลาในขั้นตอนทางเอกสารทางศุลกากร (3) ค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการส่งออกและนำเข้า

ขั้นตอนการนำเข้าและการส่งออกตามมาตรฐานของรัสเซียจะใช้ระยะเวลาเท่ากัน คือ 36 วัน และมีค่าใช้จ่ายทั้งหมด 1,850 ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อสินค้าที่มีความจุเต็มหนึ่งตู้คอนเทนเนอร์ขนาด 20 ฟุต ดังแสดงในภาพ 1 ดังนี้

ภาพ 1 ขั้นตอนการส่งออกและนำเข้าสินค้าของรัสเซียโดยการขนส่งทางเรือ*

*ที่มา. จาก *Doing Business 2011 Russian Federation* (pp. 72-73), by the World Bank and the International Finance Corporation International Trade Center, 2011, Retrieved February 20, 2011, from <http://www.doingbusiness.org/~media/fpdkm/doing%20business/documents/profiles/country/db11/rus.pdf>

*ผู้ศึกษาได้ทำการปรับและจัดรูปแบบการนำเสนอข้อมูลใหม่

จากข้อมูลของ PricewaterhouseCoopers (2010) และ Deloitte & Touche CIS (2011) ซึ่งเป็นบริษัทที่ปรึกษาทางกฎหมาย ธุรกิจ และการลงทุนรายใหญ่ของโลก ทำให้ทราบเกี่ยวกับขั้นตอนการนำเข้าและส่งออกของรัสเซียและระบบภาษีศุลกากร โดยมีรายละเอียดที่สำคัญดังต่อไปนี้

ระบบภาษีศุลกากรของรัสเซีย

ระบบภาษีศุลกากรของรัสเซียได้มีพัฒนาการที่สำคัญเกิดขึ้นในหลาย ๆ ด้าน เช่น การลดภาษีศุลกากรที่มีต่อสินค้านำเข้าที่เป็นอุปกรณ์ทางเทคนิค (technological equipment) การลดความซับซ้อนในขั้นตอนพิธีการทางศุลกากรเพื่อให้มีความสะดวกมากขึ้น มีระบบควบคุมทางศุลกากร (customs control) ที่เข้มงวดมากขึ้นหลังจาก

การผ่านพิธีการทางศุลกากรของสินค้า และการตั้งสหภาพภาษีศุลกากร (customs union) ร่วมกับสาธารณรัฐเบลารุส และสาธารณรัฐคาซัคสถาน

ตาราง 8

อัตรากำหนดศุลกากรนำเข้าของรัสเซียตามแต่ละกลุ่มประเทศที่นำเข้า

กลุ่มประเทศ	อัตรากำหนดนำเข้า
ประเทศโดยทั่วไป (most favored countries)	อัตรากำหนดปกติ MFN
ประเทศกำลังพัฒนา (Developing Countries--DCs)	ร้อยละ 75 ของอัตรากำหนดปกติ
ประเทศด้อยพัฒนา (Less Developed Countries--LDCs)	ได้รับการยกเว้นภาษีนำเข้า
กลุ่มประเทศเครือรัฐเอกราช (CIS countries)	ได้รับการยกเว้นภาษีนำเข้า
ประเทศที่นอกเหนือจากประเทศโดยทั่วไป (non-favored countries)	สองเท่าของอัตรากำหนดปกติ

ที่มา. จาก *Doing Business in Russia 2011: Tax and Legal*, by Deloitte & Touche CIS, 2011 (p. 42), Retrieved February 2, 2011, from http://www.deloitte.com/assets/Dcom-Global/Local%20Assets/Documents/Tax/Intl%20Tax%20and%20Business%20Guides/2011/dtt_tax_guide_2011_Russia.pdf

ข้อจำกัดในการนำเข้า

การนำเข้าสินค้าเฉพาะอย่างมาในรัสเซียต้องมีใบอนุญาตนำเข้า หรือได้รับการรับรองเป็นลายลักษณ์อักษร โดยต้องยื่นให้กับทางศุลกากรของรัสเซียในระหว่างการผ่านพิธีการทางศุลกากร รัสเซียได้มีมาตรการทางภาษีในการต่อต้านการทุ่มตลาด (anti-dumping) ต่อสินค้าเฉพาะอย่าง ตัวอย่างสินค้าเฉพาะอย่าง เช่น ท่อเหล็กจากสาธารณรัฐยูเครน เป็นต้น

รัฐบาลรัสเซียได้มีการยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มการนำเข้าในกลุ่มสินค้าอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีบางชนิดที่ได้รับการอนุมัติจากทางรัฐบาลรัสเซีย และ การงดเว้นการเก็บภาษีวัตถุดิบที่นำเข้าวัตถุดิบหรือสินค้าชั่วคราวเพื่อการผลิตและส่งออกต่อไป (Inward Processing Relief--IPR) ภายใต้เงื่อนไขจำกัดบางประการ

เขตเศรษฐกิจพิเศษ (Special Economic Zones--SEZ)

เขตเศรษฐกิจที่ก่อตั้งขึ้นจะเป็นเขตที่ปลอดระบบภาษีศุลกากร สินค้าต่างประเทศที่นำเข้ามาหรือใช้ในเขต SEZ จะได้รับการยกเว้นภาษีศุลกากรนำเข้าและภาษีมูลค่าเพิ่ม หลังจากนั้นเมื่อสินค้าต่างประเทศหรือผลิตภัณฑ์นำออกไปนอกเขต SEZ ของรัสเซีย จะต้องมีการชำระภาษีศุลกากรนำเข้าและภาษีมูลค่าเพิ่ม ถ้าสินค้าที่ผลิตในเขต SEZ จะส่งออกไปยังต่างประเทศ ก็ต้องมีการเก็บภาษีส่งออก และถ้าสินค้าต่างประเทศที่นำเข้ามาแล้วไม่ได้นำไปนอกเขต SEZ ผู้ส่งออกสามารถส่งออกไปได้หลังจากนำเข้ามา (re-export) โดยที่ไม่ต้องชำระภาษีส่งออก

เขตเศรษฐกิจพิเศษที่ปลอดระบบภาษีศุลกากรในรัสเซียมีทั้งหมด 15 แห่ง โดยแบ่งเป็น 4 ประเภทคือ (1) เขตพัฒนาระบบเทคโนโลยี (2) เขตพัฒนาทางอุตสาหกรรม (3) เขตส่งเสริมการท่องเที่ยวและนันทนาการ (4) เขตการขนส่งทางเรือ

ข้อตกลงการค้าเสรีกับการยกเว้นทางภาษีศุลกากร

รัสเซียได้ทำข้อตกลงการค้าเสรีหลายฉบับกับกลุ่มประเทศ CIS ภายใต้เงื่อนไขที่กำหนดไว้บางประการ สินค้าที่ผลิตในกลุ่ม CIS จะได้รับการงดเว้นภาษีนำเข้า โดยเฉพาะรัสเซีย เบลารุส และคาซัคสถานได้ร่วมกันก่อตั้งสหภาพภาษีศุลกากร (customs union) ซึ่งจะไม่มีการจัดเก็บภาษีนำเข้าสินค้าที่ผลิตในสามประเทศนี้ และเริ่มมีผลบังคับใช้มาตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 2010 (พ.ศ. 2553) (RIA Novosti, 2010)

ตลาดรัสเซียและพฤติกรรมการบริโภคของชาวรัสเซีย

การทำความเข้าใจตลาด และลักษณะของผู้บริโภคในรัสเซียมีความสำคัญ เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจของรัสเซียที่เปลี่ยนจากระบบสังคมนิยมเป็นระบบเศรษฐกิจตลาดใช้เวลาเพียงแค่ช่วงระยะเวลาเพียงสองทศวรรษ

ระบบการศึกษาของรัสเซียได้รับการสนับสนุนในเรื่องค่าใช้จ่ายโดยรัฐบาล ทำให้ประชาชนชาวรัสเซียมีอัตราการรู้หนังสือกว่าร้อยละ 99 แต่ในด้านสาธารณสุข ถือว่ายังไม่สมบูรณ์เทียบเท่ากับยุโรปตะวันตก แต่โดยรวมแล้วคุณภาพชีวิตของชาวรัสเซียได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยมีจำนวนประชาชนชาวรัสเซียที่อยู่ต่ำกว่าเส้นความยากจน (poverty line) คิดเป็นร้อยละ 13.1 (คูตาราง 17 ภาคผนวก ก) ในปี พ.ศ. 2552 (ค.ศ. 2009)

การบริโภคโดยรวมของรัสเซียมาจากการใช้จ่ายของภาคประชาชนร้อยละ 49 และจากภาครัฐร้อยละ 17 แสดงให้เห็นว่าการบริโภคส่วนใหญ่ไม่ได้มาจากภาครัฐ หมายความว่า รัสเซียได้เปลี่ยนแปลงจากระบบสังคมนิยมมาเป็นระบบตลาดค่อนข้างสมบูรณ์ การนำเข้าสินค้าและบริการของรัสเซียมีมูลค่าคิดเป็นร้อยละ 21 ของรายได้ประชาชาติ และอัตราการเพิ่มขึ้นสูงถึงร้อยละ 20 ต่อปี (สถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง, 2551, หน้า 39) จะเห็นได้ว่า รัสเซียสามารถรักษาให้เกินดุลการค้ามาได้ ในระยะเวลาหลายปี แม้ว่าแนวโน้มการนำเข้าจะสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

เมื่อพิจารณาด้านช่องทางการค้าแล้ว ร้านค้าในรัสเซียมีทั้งประเภทขายส่ง และขายปลีก ร้านขายปลีกได้รับความนิยมมากกว่าร้านขายส่ง เพราะอัตราภาษีสำหรับร้านขายส่งที่สูงกว่า แต่อัตราการเติบโตของร้านค้าทั้งสองประเภทมีอัตราการเติบโตประมาณร้อยละ 10 ต่อปี โดยร้านค้าขายปลีกขนาดใหญ่จากต่างชาติจะขายสินค้านำเข้ามากกว่าร้อยละ 50 ของสินค้าทั้งหมด (สถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง, 2551, หน้า 40)

ก่อนสหภาพโซเวียตจะล่มสลาย รัฐบาลพรรคคอมมิวนิสต์บริหารจัดการในกิจกรรมการผลิตเกือบทั้งหมด ดังนั้นผู้บริโภคจึงไม่ได้เป็นผู้กำหนดคุณภาพและราคาของสินค้าต่าง ๆ ถึงแม้ว่าชาวรัสเซียมีกำลังในการซื้อในระดับต่ำ แต่รัฐบาลยังคงมีกำไร

จากการขายสินค้าได้ เพราะเป็นตลาดที่ไม่มีผู้แข่งขัน หรือตลาดผูกขาด (monopoly) เนื่องจากว่ามีอุปสงค์มากกว่าอุปทานในตัวสินค้า ผู้ผลิตจึงสามารถตั้งราคาสินค้าให้สูงได้ ผู้บริโภคจึงถูกเอาเปรียบเป็นอย่างมาก

หลังจากเศรษฐกิจรัสเซียได้เข้าสู่ระบบตลาด โอกาสในการเลือกสินค้าของชาวรัสเซียก็มีมากขึ้น การนำเข้าสินค้ามีปริมาณมากขึ้น และสินค้าเหล่านี้มีคุณภาพเหนือกว่าสินค้าที่ผลิตภายในรัสเซีย ในปัจจุบันผู้บริโภคชาวรัสเซียได้ให้ความสำคัญกับเรื่องสุขภาพมากขึ้น และอีกปรากฏการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้น คือ การเกิดขึ้นของชนชั้นคนรวยใหม่ หรือกลุ่มรัสเซียใหม่ (New Russian) ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีกำลังซื้อสูงมาก เน้นคุณภาพของสินค้า และมีความต้องการทดลองสินค้าใหม่ ๆ ที่นำเข้าจากต่างประเทศ

ปัญหาและอุปสรรคทางการค้าระหว่างไทยกับรัสเซียกับการวิเคราะห์ ความเป็นไปได้ในการทำข้อตกลงการค้าเสรีระหว่างไทยกับรัสเซีย

การค้าระหว่างไทยกับรัสเซียในปัจจุบันนี้อยู่ในระดับที่ไม่สูงมาก ขณะที่บทบาทของรัสเซียในตลาดโลกเริ่มมีมากขึ้น หลายประเทศต้องการเข้าไปมีส่วนแบ่งในตลาดรัสเซีย เพราะเริ่มเห็นถึงศักยภาพของรัสเซีย แต่ปัญหาและอุปสรรคทางการค้าระหว่างกันทำให้ไทยยังไม่สามารถสร้างผลประโยชน์ทางการค้ากับรัสเซียได้อย่างเต็มศักยภาพ การพิจารณาเรื่องการทำข้อตกลงทางการค้าเสรีระหว่างทั้งสองประเทศจึงมีขึ้น เพื่อลดอุปสรรคและปัญหารวมถึงเสริมสร้างมูลค่าทางการค้า

ผลประโยชน์ทางการค้าที่ไทยจะได้จากการจัดทำเขตการค้าเสรีกับรัสเซีย มีความเป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้นได้รับประโยชน์ทั้ง 2 ฝ่าย เนื่องจากทั้งไทยและรัสเซียชำนาญสินค้าที่ไม่เหมือนกัน อีกทั้งรัสเซียยังเป็นตลาดใหม่ของไทยที่มีศักยภาพสูงในด้านกำลังซื้อ ซึ่งจะช่วยลดปัญหาการพึ่งพาสินค้าส่งออกสินค้ารายสำคัญของไทย แต่ก็มีผู้ได้รับผลกระทบในการจัดทำเขตการค้าเสรีระหว่างทั้งสองประเทศด้วยเช่นกัน จากการศึกษาของสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง (2551) พบว่าสินค้านี้ดังกล่าวโดยส่วนใหญ่เป็นสินค้าทุนที่เป็นประโยชน์กับผู้ประกอบการรายอื่น ๆ

และผู้บริโภค ได้แก่ สินค้าจำพวกเหล็ก ปู่ย เคมีภัณฑ์บางชนิด และเครื่องจักร บางประเภท ทั้งหมดนี้เป็นสินค้าทุนที่หากมีการนำเข้าสินค้าดีและราคาถูกจากรัสเซีย จะทำให้เป็นประโยชน์กับผู้บริโภคและผู้ประกอบการ และผู้ผลิตยังสามารถจะทำการ แข่งขันได้โดยการสร้างความแตกต่างของสินค้า เพราะสินค้าเหล่านี้มีหลายชนิด และ เลียนแบบกันลำบาก เพราะมีต้นทุนในการลอกเลียนสูง กล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ สินค้า ที่ไทยนำเข้าจากรัสเซียเป็นสินค้าต่างชนิดกับสินค้าที่ไทยมีความสามารถในการผลิต ดังนั้น ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อผู้ประกอบการไทยจึงไม่น่าจะสูงมาก

สถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง (2551) ได้ระบุปัญหา อุปสรรค รวมไปถึง แนวทางในการแก้ไขปัญหา อุปสรรค และมาตรการที่จะรองรับผลกระทบไว้ ดังนี้ (ดู ตาราง 9)

ตาราง 9

ปัญหา อุปสรรค ระหว่างไทยกับรัสเซีย รวมไปถึงแนวทางและมาตรการแก้ไข

ปัญหาและอุปสรรค	แนวทางและมาตรการ
ความไม่แน่นอนในการทำธุรกรรมกับภาคธุรกิจของรัสเซีย (การไม่นิยมเปิด L/C)	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดทำฐานข้อมูลรายชื่อผู้ประกอบการของทั้ง 2 ฝ่าย ที่ได้รับการยอมรับและรับรองจากหอการค้าของทั้ง 2 ประเทศ 2. สนับสนุนหน่วยงานที่อำนวยความสะดวกทางการค้าระหว่างกัน
กฎระเบียบและระบบภาษีที่ยุ่ยาก	<ol style="list-style-type: none"> 1. ขอความร่วมมือกับทางรัสเซียในการเลิกกฎระเบียบบางประการในระหว่างที่เจรจาข้อตกลงการค้าเสรีกับรัสเซีย โดยอาจจะต้องยอมลดภาษีมากกว่ารัสเซียในขั้นเริ่มต้น 2. ส่งเสริมหรือจัดตั้งหน่วยงานที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการติดต่อกับหน่วยงานของรัฐและหน่วยงานให้คำปรึกษาในการค้ากับรัสเซีย
วัฒนธรรมและภาษา	<ol style="list-style-type: none"> 1. ส่งเสริมการเรียนรู้ภาษารัสเซีย เช่น การแลกเปลี่ยนทางการศึกษา การมอบทุนการศึกษาในรัสเซีย และการเปิดอบรมหลักสูตรภาษา รัสเซียแบบเร่งรัดเพื่อใช้ในการติดต่อทางธุรกิจ 2. การจัดตั้งศูนย์วัฒนธรรมและภาษาเพื่อแลกเปลี่ยนและเรียนรู้ระหว่างกัน โดยมีศูนย์วัฒนธรรมรัสเซียในไทยและมีศูนย์วัฒนธรรมไทยในรัสเซีย เพื่อให้ทั้งสองฝ่ายได้เข้าใจกันมากขึ้น

ตาราง 9 (ต่อ)

ปัญหาและอุปสรรค	แนวทางและมาตรการ
เส้นทางขนส่ง	1. พัฒนาระบบโลจิสติกส์ เช่น การจัดสรรสินค้าในการขนส่ง ลำดับการขนส่ง พื้นที่ของโกดังบรรจุของ เป็นต้น
สินค้าไทยยังไม่เป็นที่รู้จักของผู้บริโภคชาวรัสเซีย	1. จัดทำมาตรฐานรับรองคุณภาพสินค้า และมีบริการหลังการขาย 2. ประชาสัมพันธ์สินค้าไทยทั้งในรัสเซียและประชาสัมพันธ์ผ่านทางนักท่องเที่ยวรัสเซียในไทย 3. จัดอบรมการทำธุรกิจ และการทำวิจัยตลาดรัสเซีย 4. ผู้ประกอบการสามารถจัดทำโครงการอื่นๆที่เป็นประโยชน์โดยของบประมาณผ่านกองทุนข้อตกลงการค้าเสรีต่างๆที่มีในประเทศ และขอการสนับสนุนผ่านสถาบันที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมของตน
สินค้าที่ไทยมีความชำนาญ แต่ยังไม่เป็นที่นิยมในตลาดรัสเซีย	1. ดัดแปลงและพัฒนาสินค้าให้ตรงกับความต้องการของรัสเซีย โดยควรศึกษาจากการทำวิจัยตลาดรัสเซีย 2. จัดอบรมการทำธุรกิจ และการทำวิจัยตลาดรัสเซีย 3. ประชาสัมพันธ์ให้ผู้บริโภคชาวรัสเซียเห็นถึงจุดเด่น โดยเปรียบเทียบสินค้าไทยกับสินค้าที่รัสเซียคุ้นเคยอยู่ โดยต้องมั่นใจว่ามีความโดดเด่นพอที่จะแข่งขันได้และลอกเลียนลำบาก
ผู้ผลิตบางชนิดสินค้าไม่สามารถแข่งขันกับรัสเซียได้	1. อาจใช้มาตรการช่วยเหลือ เช่น มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด หรืออาจใช้เงินช่วยเหลือจากกองทุนที่มีอยู่ภายในประเทศพัฒนาสินค้าให้มีความแตกต่าง (ต้องยอมรับว่าการเสียเปรียบของสินค้าดังกล่าวอาจเป็นประโยชน์ต่อเศรษฐกิจโดยรวม เพราะทำให้ผู้ประกอบการรายอื่นสามารถนำเข้าสินค้าทุนได้ในราคาต่ำลง)

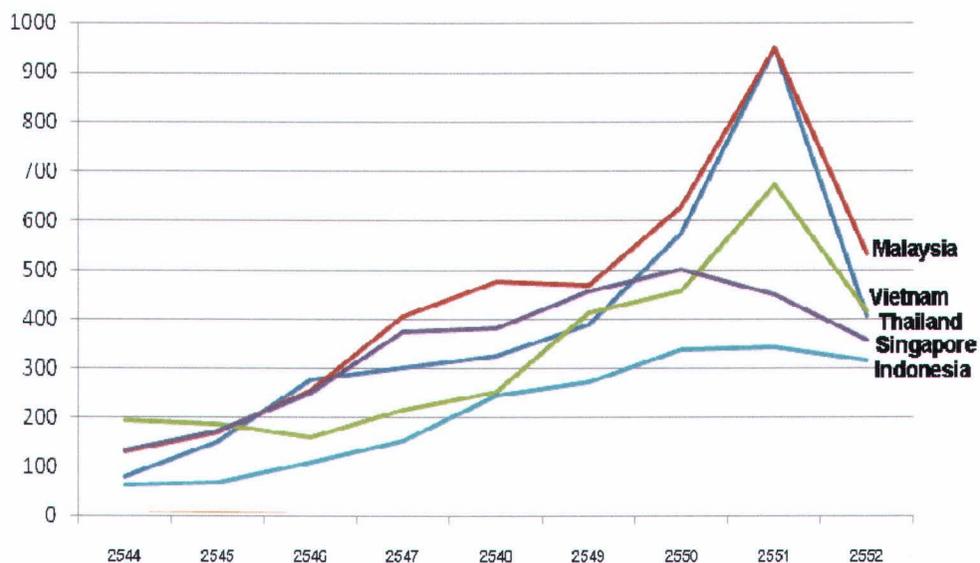
ที่มา. จาก รายงานการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดทำเขตการค้าเสรี (FTA) ระหว่างไทยกับรัสเซีย (หน้า 147), โดย สถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง, 2551, ค้นเมื่อ 11 ตุลาคม 2553, จาก http://www.dtn.go.th/vtl_upload_file//1229587314375/Thai-Russia51.pdf

ภาพรวมการค้าระหว่างกลุ่มประเทศ ASEAN กับรัสเซีย

การค้าระหว่างกลุ่มประเทศสมาชิกสมาคมประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือ ASEAN ทั้งหมด 10 ประเทศกับรัสเซียในปี พ.ศ. 2552 มีมูลค่าการค้ารวม 6,765

ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ คิดเป็นร้อยละ 0.4 ของมูลค่าการค้าทั้งหมดของอาเซียน มีมูลค่าการส่งออกไปยังรัสเซีย 1,660 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ คิดเป็นร้อยละ 0.2 ของการส่งออกทั้งหมดของอาเซียนและมูลค่าการนำเข้าจากรัสเซีย 5,105 ล้านดอลลาร์ฯ คิดเป็นร้อยละ 0.7 ของการนำเข้าทั้งหมดของอาเซียน (Association of Southeast Asian Nations, 2010)

เมื่อเปรียบเทียบมูลค่าการส่งออกไปยังรัสเซียสูงสุด 5 ประเทศ ในกลุ่มประเทศ ASEAN ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 (ดังแสดงในภาพ 2) จะพบว่า โดยเริ่มแรก เวียดนามมีมูลค่าการส่งออกไปยังรัสเซียมากที่สุด แต่แนวโน้มในเวลาต่อมาได้เปลี่ยนไป ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 เรื่อยมาจนถึงปี พ.ศ. 2552 มาเลเซียเริ่มมีมูลค่าการส่งออกสูงขึ้นและมากขึ้นเรื่อยๆ จนมากกว่าทุกประเทศในกลุ่มอาเซียนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 มูลค่าสูงสุดที่มาเลเซียส่งออกไปรัสเซีย คือ 949.515 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี พ.ศ. 2551 ซึ่งใกล้เคียงกับมูลค่าการส่งออกของไทย ในปีเดียวกัน โดยมากกว่ามูลค่าของไทยประมาณ 1 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

ภาพ 2 มูลค่าการส่งออกของไทย มาเลเซีย เวียดนาม สิงคโปร์ และอินโดนีเซีย ไปยังรัสเซีย ระหว่างปี พ.ศ. 2544-2552

ที่มา. จาก *Trade Map: Trade Statistics for International Business Development*, by International Trade Center, 2010, retrieved November 20, 2010, จาก http://www.trademap.org/countrymap/Product_SelProduct_TS.aspx

ในปี พ.ศ. 2552 มูลค่าการส่งออกโดยรวมของทุกประเทศลดลงอย่างมาก อันเป็นผลมาจากวิกฤตการณ์การเงินโลก มูลค่าการส่งออกของมาเลเซีย ไทย และเวียดนามลดลงกว่าร้อยละ 50 เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2551

ในปี พ.ศ. 2551 การส่งออกของมาเลเซียมีมูลค่า 532 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ลำดับที่ 2 คือ เวียดนาม โดยมีมูลค่าการส่งออก 415 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ลำดับที่ 3 คือ ไทย มีมูลค่าการส่งออก 405 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ สิงคโปร์ในลำดับที่ 4 มีมูลค่า 356 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และสุดท้าย คือ อินโดนีเซีย มีมูลค่า 316 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

สรุปแล้ว มูลค่าการค้าของรัสเซียกับกลุ่มประเทศ ASEAN ยังอยู่ในระดับที่ต่ำมาก เมื่อเทียบกับตลาดการค้าที่สำคัญของรัสเซียในสหภาพยุโรป และจีน กลไกความสัมพันธ์ระหว่าง ASEAN กับรัสเซียที่ผ่านมาม่าจะเน้นหนักไปในด้านความมั่นคงมาโดยตลอด แต่แนวโน้มในอนาคตมีความเป็นไปได้ที่มูลค่าการค้าระหว่างกันจะสูงขึ้นเนื่องจากมีความร่วมมือเพิ่มขึ้นในหลายกรอบเวทีการเจรจา เช่น การประชุมสุดยอดระหว่าง ASEAN และรัสเซีย ที่เริ่มมีครั้งแรกในปี พ.ศ. 2548 ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย บริบทความร่วมมือ ASEAN+8 และนำไปสู่การเข้าร่วมการประชุมสุดยอดเอเชียตะวันออก (East Asia Summit--EAS) ของรัสเซียในปัจจุบัน